

Những lá thư trong tù gửi Thực dân Pháp của Đảng Trưởng Nguyễn Thái Học (1)

Published 23/12/2022 [VQO](#)

<https://vietquoc.org/>

Nhân kỷ niệm thành lập VNQDD lần thứ 95, trang nhà VNQDD đăng thư của đảng trưởng VNQDD Nguyễn Thái Học gửi Nghị Viện Pháp khi trong nhà lao Hỏa Lò, Hà Nội sau cuộc Tổng Khởi Nghĩa ngày 10/02/1930 bị thất bại.

Nguyễn Thái học – Đảng Trưởng VNQDD trong nhà lao Hỏa Lò Hà nội (1930) – bên phải lời tuyên bố của ông

Thư của Nguyễn Thái Học viết cho Hạ Viện Pháp

Các ông Nghị Viện!

Tôi ký tên dưới đây là Nguyễn Thái Học, người Việt Nam, 26 tuổi, chủ tịch và sáng lập viên của Việt Nam Quốc Dân Đảng, hiện bị bắt và giam ở ngục Yên Bái, Bắc kỳ, Đông Dương, trân trọng bày tỏ như sau này:

Theo công lý, ai cũng có quyền bênh vực tổ quốc mình khi bị các nước khác xâm lược, và theo nhân đạo, ai cũng có nghĩa vụ phải cứu vãn đồng bào trong vòng nguy hiểm, khó khăn. Như tôi, tôi thấy rằng tổ quốc tôi bị người Pháp các ông chiếm lĩnh hơn sáu mươi năm nay; tôi thấy rằng, dưới ách chuyên chế của các ông, đồng bào tôi khốn khổ vô cùng, và dân tộc tôi dần dần sẽ bị tiêu diệt hoàn toàn, theo luật tự nhiên đào thải. Bởi vậy, quyền lợi và nghĩa vụ đã thúc giục tôi phải tìm hết cách để bênh vực tổ quốc tôi đương bị người chiếm lĩnh, và dân tộc đương ở cảnh gian nguy. Trước hết, tôi định cùng với các người Pháp ở Đông Dương mà làm việc mở mang trí thức và kinh tế. Về phương diện kinh tế, năm 1925, tôi đã gửi cho viên Toàn Quyền Va-ren một bức thư, gồm có những nguyện vọng xin bênh vực che chở nền công, thương bản xứ, và nhất là lập một trường Cao Đẳng Công Nghệ ở Bắc kỳ. Năm 1926, tôi lại gửi một bức thư nữa cho viên Toàn Quyền Đông Dương, trong có một dự án giúp cho dân nghèo có thể dễ sống. Năm 1927, tôi lại gửi cho Thống Sứ Bắc kỳ một bức thư, xin ra một tập tuần báo, mục đích là bênh vực và khuyến khích cho nền công, thương bản xứ. Về phương diện trí thức, năm 1925, tôi gửi thư cho Toàn Quyền Đông Dương, yêu cầu:

Quyền tự do mở các trường không lấy tiền cho dân hạ giới đến học, nhất là cho thợ thuyền và nông dân!

Quyền tự do mở các bình dân thư xã ở các làng cùng ở các tỉnh công nghệ.

Khốn nỗi cái gì cũng bị họ cự tuyệt! Thư tôi chẳng thấy trả lời; dự án của tôi chẳng thấy thực hiện; các lời yêu cầu của tôi chẳng thấy ứng chuẩn, mà đến các bài tôi viết lên báo cũng bị kiểm duyệt, xóa bỏ nốt! Cứ những chuyện cự tuyệt đó, tôi thấy rõ ràng rằng: người Pháp không hề có thực lòng với người Việt, và tôi chẳng giúp ích gì được tổ quốc tôi, đồng bào tôi, dân tộc tôi cả, trừ khi là đuổi người Pháp ra khỏi đất nước tôi! Bởi vậy,

năm 1927, tôi bắt đầu tổ chức một đảng cách mệnh, lấy tên là Việt Nam Quốc Dân Đảng, mục đích là đánh đổ cường quyền áp bức ra khỏi nước tôi, và lập nên chính phủ Cộng Hòa Việt Nam, gồm những người thực lòng tha thiết đến hạnh phúc của quần chúng.

Đảng tôi tổ chức bí mật, và đến tháng 2 năm 1929 thì bọn mật thám khám phá. Trong các đảng viên đảng tôi, bị bắt một số khá lớn, và bị xử cấm cố từ 2 năm đến 20 năm, tất cả 52 người. Bị bắt nhiều, bị xử oan ức... Đảng tôi đâu có chịu hoàn toàn tiêu diệt! Dưới quyền tôi chỉ huy, Đảng vẫn hoạt động và đi tới mục đích. Ở Bắc kỳ nổi lên một phong trào cách mệnh; nhất là ở Yên Bái, đã giết chết được mấy sĩ quan. Tổ chức và cầm đầu cho phong trào đó, người ta buộc cho Đảng tôi, lấy cớ rằng chính tôi là chủ tịch của Đảng đã hạ lệnh đánh. Kỳ thực thì tôi chưa hề hạ lệnh ấy, và đã đem những chứng cứ đích xác, để chứng rõ ràng không, với Hội Đồng Đề Hình Yên Bái. Vậy mà, một số đông đảng viên hoàn toàn không biết đến phong trào ấy cũng bị bắt và bị buộc là có tham dự vào công việc! Chính phủ Đông pháp đã đốt, phá nhà họ! Chính phủ Đông pháp đã cho lính đến đóng, rồi tịch thu gạo thóc của họ mà chia phần với nhau! Chẳng những đảng viên đảng tôi, phải cam chịu nỗi bất bình – mà gọi là tàn bạo tưởng đúng hơn! – mà còn phần đông đồng bào, hiền lành làm lụng ở nhà quê, để sống cái đời ngựa trâu, cũng chịu hại lây nữa!

Hiện nay trong các miền Kiến An, Hải Phòng, Bắc Ninh, Sơn Tây, Phú Thọ, Yên Bái, có hàng vạn người đàn ông, đàn bà, con trẻ vô tội mà bị giết! Hoặc bị chết đói, chết rét vì chính phủ Đông Pháp đã đốt mất nhà! Vậy tôi trân trọng lấy nước mắt, nhờ các ông làm cho tỏ rõ nỗi bất bình ấy, là cái nó làm cho dân tộc tôi sẽ hoàn toàn tiêu diệt, là cái nó làm cho mất hết danh dự nước Pháp, là cái nó làm cho giảm cả giá trị của loài người!

Sau nữa, tôi trân trọng bảo cho các ông biết: tôi xin chịu trách nhiệm về tất cả mọi việc chính biến phát sinh trong nước tôi và chỉ huy bởi Đảng tôi, từ năm 1927 đến giờ! Vậy chỉ cần giết một mình tôi là đủ, mà đừng làm tội những người khác hiện nay đương bị giam ở các cửa ngục. Vì chỉ có mình tôi là thủ phạm thôi, còn những người khác đều vô tội cả! Họ vô tội, vì trong số đó thì một phần là những đảng viên, nhưng sở dĩ vào Đảng là vì họ nghe lời tôi khuyến khích cho họ biết: thế nào là nghĩa vụ một người dân đối với Nước; thế nào là những nỗi khổ nhục của một tên vong quốc nô! Còn ngoài ra thì là những người không phải đảng viên, nhưng bị kẻ thù hay bọn mật thám đặt điều vu cáo, hay lại bị vu cáo bởi những bạn hữu không chịu nổi những cách tra tấn tàn nhẫn của Công an cục (Sở Mật thám), và khai bừa ra cho đỡ phải đòn! Tôi nhắc lại một lần nữa để các ông biết rằng chỉ cần phải giết một mình tôi hay còn chưa đủ hả thì tru di cả nhà tôi, nhưng xin các ông tha cho những người vô tội như trên đã nói.

Sau cùng, tôi kết luận bức thư này mà nói cho các ông biết rằng: Nếu người Pháp muốn ở yên ở Đông Dương mà không phải khốn đốn vì phong trào cách mệnh thì phải thay đổi cái chương trình chính trị hung tàn và vô đạo hiện hành ở Đông Dương: phải cư xử cho ra vẻ những người bạn của giống Việt Nam chứ đừng có lên bộ là những ông chủ bạo ngược và áp chế; phải để lòng giúp đỡ cho những nỗi khổ đau về tinh thần, về vật chất của người Việt Nam, chứ đừng có khắc khe, thâm độc nữa!

Các ông Nghị!

Hãy nhận lấy tấm lòng tôi trân trọng cảm ơn.

<https://vietquoc.org>